

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS  
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPAINIJŲ  
FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS**

**PAŽYMA**

**DĖL LIETUVOS SOCIALDEMOKRATŲ DARBO PARTIJOS 2020 M. LIEPOS 13–20 D.  
INTERNETE SKLEISTOS PASLĖPTOS POLITINĖS REKLAMOS**

2020 m. spalio 5 d. Nr. 3-98 (1.2)

Vilnius

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. liepos 16 d. Reklamos gaudyklėje gavo pranešimą (reg. Nr. 1-1764(7.9) dėl galimai nepažymėtos politinės reklamos interneto portaluose [www.delfi.lt](http://www.delfi.lt) ir [www.lrytas.lt](http://www.lrytas.lt) su pranešėjo komentaru: „Google reklama ir nepažymėta politinė reklama“ bei reklaminių skydelių atvaizdais. Skydeliuose matomas 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyvio – Lietuvos socialdemokratų darbo partijos (toliau – LSDDP) logotipas ir partijos lyderio Gedimino Kirkilo atvaizdas bei šūkis „UŽ SOLIDARIĄ IR LAIMINGĄ LIETUVĄ“. Reklaminiai skydeliai nepažymėti kaip politinė reklama ir nenurodytas lėšų šaltinis.

2. VRK 2020 m. liepos 23 d. posėdyje pavesta Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui atlikti tyrimą.

3. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d.

4. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama turi būti pažymėta nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos*; 2 dalyje – *politinė reklama, nepažymėta pagal teisės aktų reikalavimus arba pažymėta nesilaikant teisės aktų reikalavimų, laikoma paslėpta politine reklama ir yra draudžiama. Už jos skleidimą taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė*.

5. Politinės reklamos žymėjimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) patvirtintas VRK 2010 m. rugsėjo 7 d. sprendimu Nr. Sp-58 (2019 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. Sp-439 patvirtina nauja Aprašo redakcija). Pagal Aprašo 20 punktą, skleidžiant politinę reklamą elektroninėmis priemonėmis (garsu ir vaizdu) nuolat turi būti aiškiai ir įskaitomai (pateikta kontrastiškame fone) matomas užrašas, nurodantis, kad tai politinė reklama (rinkimų agitacija), ir skleidimo pradžioje ne trumpiau kaip 10 sekundžių, turi būti parodomas aiškiai matomas (gali būti rodoma kaip „bėganti eilutė“) užrašas, nurodantis apmokėjimo šaltinį. Jei reklama skleidžiama ilgiau kaip 10 minučių, kas 10 minučių parodomas atitinkamas užrašas, nurodantis apmokėjimo šaltinį (gali būti rodoma kaip „bėganti eilutė“).

6. Aptariamai politinės reklamos skydeliai nepažymėti, tai yra nenurodyta nei kad tai politinė reklama, nei apmokėjimo šaltinis.

7. VRK 2020 m. liepos 29 d. raštu į LSDDP (reg. Nr. 2-898(7.9), portalus lrytas.lt (reg. Nr. 2-899(7.9) ir delfi.lt (reg. Nr. 2-900(7.9).

8. 2020 m. rugpjūčio 3 d. gautas LSDDP atsakymas (reg. Nr. 1-2108(7.9), kuriame nurodyta, kad:

8.1. aptariamai reklamos skydeliai, *„nepažymėti kaip politinė reklama, buvo paskelbti liepos 15 dieną. Liepos 20 dieną, gavus pranešimą apie nežymėtus skydelius, jie nedelsiant buvo išimti iš portalų ir, laikantis teisės aktų reikalavimų, pakeisti į pažymėtus“;*

8.2. nurodytas skydelių rengėjas, kuris juos parengė pagal 2020 m. birželio 16 d. sudarytą paslaugų teikimo sutartį;

8.3. *„LSDDP informacijos centras prisiima atsakomybę už tai, kad reklaminiai skydeliai buvo išsiųsti nepažymėti politinės reklamos žyma. Įvyko žmogiška klaida, per neapsižiūrėjimą išsiųstas nepilnai parengtas maketas, kuriame trūksta įrašo apie politinę reklamą ir nenurodytas lėšų šaltinis. Vos tik gavus pranešimą, liepos 20 dieną, skydeliai buvo išimti iš portalų ir, pašalinus žymėjimo trūkumus, vėl paskelbti“;*

8.4. *„Skydeliai buvo užsakyti per tarpininkus – UAB „Arena Media“ <...> planuotojus, pagal 2020 m. birželio 17 d. sudarytą Reklamos paslaugų sutartį Nr. AM2020/06/17LSDDP“;*

9. 2020 m. rugpjūčio 4 d. gautas portalo lrytas.lt atsakymas (reg. Nr. 1-2165(7.9), kuriame patvirtinama LSDDP pateikta informacija:

9.1. Aptariamai nepažymėti reklamos skydeliai buvo skelbiami nuo 2020 m. liepos 15 d. Liepos 20 d. *„pastebėjus klaidą, skydelis buvo pakeistas“.*

9.2. *„Reklaminio skydelio maketą UAB „Lrytas“ pateikė UAB „Arena media“, kuri yra reklamos užsakovo tarpininkas. UAB „Lrytas“ žiniomis, tarpininkui UAB „Arena media“ reklamos maketą pateikė užsakovas Lietuvos socialdemokratų darbo partija“.*

9.3. Taip pat nurodyta, kad *„už reklamos maketo atitikimą galiojantiems teisės aktams yra atsakingas užsakovas Lietuvos socialdemokratų darbo partija, kadangi ji buvo reklamos maketo gamybos ir reklamos užsakovas“.*

9.4. 2020 m. rugpjūčio 20 d. gautas portalo delfi.lt atsakymas (reg. Nr. 1-2533(7.9), kuriame nurodyta, kad aptiriamas reklaminis skydelis portale www.delfi.lt *„pasirodė įvykus sandoriui, kuomet užsakovas portalo suteikiamą inventorių įsigyja automatinio aukciono būdu (RTB – real time biding) ne tiesiogiai iš portalo, o pirkdamas galimus laisvus lietuviškų tinklalapių reklamos plotus Google savitarnos platformoje. Užsakovui renkantis tokį reklaminio ploto pirkimo būdą mes, portalas, neturime išankstinės informacijos nei apie užsakovą, nei apie jo planuojamą skleisti turinį, nei apie kampanijos laikotarpį. Šį banerį portale pastebėjom 2020 m. liepos 15 d., jo*

*transliacijas sustabdēm liepos 16 d., kuomet įvertinom, jog transliuojama medžiaga neatitinka reikalavimų“.*

10. Peržiūrėjus VRK turimus politinės reklamos stebėsenos duomenis ir maketus, gautus iš TNS LT, UAB, nustatyta, kad nepažymėti politinės reklamos skydeliai įvairiuose portaluose per Google platformą buvo skelbiami liepos 13–20 d., portale lrytas.lt liepos 15–20 d. Nuo liepos 20 d. buvo skelbti pažymėti skydeliai, tai yra nurodyta „Politinė reklama apmokėta iš LSDDP sąskaitos“.

11. 2020 rugsėjo 25 d. el. paštu paprašyta patikslinti informaciją dėl reklamos skleidimo pradžios. Rugsėjo 30 d. gautas atsakymas (reg. Nr. 1-4017(7.9), kuriame nurodyta, kad planuota skelbti skydelius nuo liepos 15 d., tačiau „įvyko klaida – reklama per google buvo paleista liepos 13 d., bet pastebėjus <...><sup>1</sup>, liepos 14 d. sustabdyta, ir tik pagal planą vėl paleista liepos 15“.

12. Patikrinus VRK informacinėje sistemoje LSDDP politinės kampanijos įždininko pateiktus politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščio duomenis, nustatyta, kad yra registruotos dvi Arena Media, UAB, pagal partijos nurodytą sutartį išrašytos sąskaitos faktūros už reklamos internete ir spaudoje paslaugas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

1. Pripažinti paslėpta politinė reklama 2020 m. liepos 13–20 dienomis įvairiuose portaluose (užsakyta Google savitarnos pagalba) ir liepos 15–20 d. portale lrytas.lt skelbtus Lietuvos socialdemokratų darbo partijos reklaminius skydelius „UŽ SOLIDARIĄ IR LAIMINGĄ LIETUVĄ“, iliustruotus partijos logotipu ir pirmininko nuotrauka.

2. Atsižvelgiant į tai, kad pažeidimas buvo pašalintas Lietuvos socialdemokratų darbo partijos iniciatyva, administracinės atsakomybės netaikyti.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

<sup>1</sup> Nurodyti konkretaus Arena Media, UAB, darbuotojo vardas ir pavardė.